Голубойко Марфа Ивановна помещица
Лебединского уезда, Харьковской губернии

По реестру № 257

481

Опись № 1

1750 – 1806 гг.

На 1 листе

СУМСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АРХИВ

ПОЛУБОТКО МАРФА ИВАНОВНА -ПОМЕЩИЦА ЛЕБЕДИНСКОГО УЕЗДА, ХАРЬКОВСКОЙ ГУБЕРНИИ

Ф О Н Д №481

О П И С Ь №1

документов постоянного срока хранения

/ 1750 - 1806 гг./

ПЕРЕДМОВА

до опису фонду 481-Полуботок Марфа Матвіївна, поміщиця за 1750, 1772, 1815рр.

Полуботки- відомий український рід, представники якого зустрічалися серед козацької старшини 17-18 століть і поміщиків 18-19 століть.

У 80-х рр. 17 ст. переяславський полковник Леонтій Артемович Полуботок придбав землі на Чернігівщині / Історія міст і сіл Української РСР. Чернігівська область. К., 1972, стор. 353/. Його син, Чернігівський полковник / 1706-1722 рр/ Павло Леонтійович Полуботок, був одним із чотирьох полковників, які залишилися вірними Петру І при зраді Мазепи в 1709 році.

За активну участь у боях проти Карла XII Павло Полуботок одержав багаточисленні земельні подарунки і став найбагатшим магнатом на Лівобережній Україні.

У 1722-1723 рр. Павло Полуботок був наказним / тимчасовим/ гетьманом Лівобережної України. Закінчив своє життя в 1724 році в Петропавлівській фортеці; звинувачений в сепаратизмі./ А.Я. Ефименко. Історія українського народу. К., 1990, стор. 301, 306-310, 465-466: Радянська історична енциклопедія. М., 1968р. т. II, стор. 290/.

Потомки гетьмана зберегли свої землеволодіння, які дісталися їм по займанщині, а також були наділені царем за службу, придбані.

Знаходячись у родинних стосунках із багатьма старшинськими, пізніше поміщицькими сім"ями, Полуботки залишили в архівах слід про себе у вигляді безкінечних тяжб за майно, землі і спадщину.

У держархіві області є фонд 481 Марфи Матвіївни Полуботок. У фонді числиться 2 справи з документами за 1750, 1772-1815 роки. Це уривки судових тяжб, які велися поміщиками Іваненко, Миклашевськими, Коробовськими, Полуботками і іншими на протязі багатьох десятків років. Потім ові ці документи в копіях і оригіналах зберігалися в сім"ях їх спадкоємців.

У 1917 році при розгромі поміщицьких маєтків частина цих документів випадково збереглася / див. ф. 481, спр. 1, арк. 1/ і в розрізненому вигляді склала фонди 481, 496, 479 і інш.

У цих документах мова частіше всього йде про одну і ту ж територію,яка довго була ареною судових сварок: межиріччя Псла і Груні,села Михайлівка, Василівка,Курган / сучасн. Лебединський район/,Капустинці / сучасн. Липоводолинський район/.

Ці землі багато разів міняли своїх власників.

"Царскою грамотою от 16 марта 1681 года земли по рр Псле и Грунь пожалованы племяннику гетьмана Самойловича Михайлу, который на высоких берегах р. Пола населяет Черкасами слободу Михайловку, а хутора казака Василия, смотревшего за лошадьми богача,-Василевк при пруде и Грунь на р. Груне с построением церквей обращены в села.

Все эти богатые маетности с падением гетьмана Самойловича и избранием 25 июля 1687г. на его место Ивана Мазепы отобраны и пожалованы племяннику нового гетьмана Обидскому.

По отобрании же от последнего Петр жалует их черниговскому полковнику Павлу Полуботку"./Шелков,ст. 44-45.ф.Ш,516-521, Семенов.Полное географическое описание нашего отечества,т.7, стор.323-324,1903р. Д.Н.Багалій-Каменский.История Малой России. К.,1993,с.345,355/.

Після смерті Павла Леонтійовича Полуботка землями володів його син Андрій Павлович / ф.481,спр.2,арк.10/

У 1729 році в Гадяцькому полковому суді почалася тяжба по скарзі жителів с. Капустинці про захоплення Андрієм Полуботком у 1725 і 1726 рр хліба на їх полях / ф.481,спр.2,арк.10/ Справа тяглася до 70-х рр. 18 ст., обростаючи все новими ускладненнями і втягуючи нових учасників. Кожна із сторін-"жители Капустянские" і Полуботок вважали власниками спірних земель себе. Звідси-захоплення хліба, сіна, скоту,потрави,бійки /ф.481,спр. 2,арк. 10-18/.

У 1740 р. жителі села Капустинці " продали пану Турновскому, господарюГадячскому за 800 золотых лески и отень от речки Груни до Ромодановского шляху" / ф.481,спр.2,арк. 10/

Після цього тяжба продовжувалася вже між Полуботками і дружиною Турновського / по другому шлюбу-Кочубей-Терновською /ф.481,спр.2,арк. 10/

Справа розглядалася в Генеральній канцелярії / Глухів/, полковій канцелярії / Гадяч/,сотенній ратуші / Лебедин/, Сумській полковій канцелярії,Малоросійській колегії,Лебединському комісарському правлінні,Лебединському повітовому суді.

Спадкоємці Андрія Павловича Полуботка / син Василь Андрійович і 3 дочки після одруження Коробовська, Міклашевська, Забєліна/ продовжували судову тяжбу з Кочубей- Терновською за степові угіддя, з між собою за спадщину.

Після смерті Василя Андрійовича Полуботка / помер у 1768р. бездітним/ Парасковія Андріївна Коробовська почала судову тяжбу з вдовою брата Марфою Матвіївною Полуботок за приховане срібло і інше майно / ф.481,спр.2,арк.31-34/.

Після виділення вдовиної / сьомої/ частини маєток померлого став належати сестрам. Село Михайлівка опинилося в володінні Коробовської / ф. 481,спр.2,арк. 27-30/:, вона ж старалася не упустити сімейне майно,яке продавали інші сестри / див. судову тяжбу з Анненковим за продане і перекладене майно Уляни Забєлі-ної: ф.481,спр.2, арк. 23/.у 1772-1773 рр. вела тяжбу за порубки свого лісу в с. Кавилівка Менського повіту / ф.481,спр.1, арк. 50-70/.

У 1781 році Коробовські видали свою дочку Олександру Олександрівну за полковника Курського піхотного полку Андрія Григоровича Іваненка / див. історичну/-довідку до фонду 496/

Після смерті батьків і брата О.О.Іваненко одержала в спадщину більше 1000 душ кріпаків у Лебединському повіті, села Михайлівка.Грунь і ін. маєток,куплений її батьком у Тетяни Григорівни Свічиної в Ярославському повіті / ф.479,спр. 2, арк. 2-6, ф.481,спр. 1,арк. 19, ф.496,спр. 2,арк. 16-17. Спадкоємці довелося вести в 1785-1802 рр. судові тяжби з вдовою Марфою Матвіївною Полуботок за те ж прихоґане срібло і інше рухоме майно / ф. 481.спр.2,арк. 24-26/ за землі і кріпаків /ф.481,спр.1,арк. 1а-3/.

На частину майна претендували також Предтечева пустинь /ф.481,спр.1,арк.13-14,22/, священник села Михайлівка Микита Максимович, поміщики Міклашевські- родичі Іваненко/Долгорукової/ по матері / ф.481,спр.1,арк. 13-14,22,1-49/

Самі Міклашевські знаходилися в безперервних тяжбах між собою / ф.481,спр.1,арк. 6-12/.

У фонді 481 є також документи сім'ї Іваненків за 1750рік про розподіл спірних земель / спр. 2,арк.1-8/, за 1786рік- опис їх лісних угідь на Київщині / спр.2,арк.19/

Документи сім"ї Іваненків див. також у ф.490,спр.7, арк.202-272:ф.490,спр.74,арк.1-2.
Не відносяться до сімей Полуботків - Коробовських-Іваненко документи за 1783 рік- рядний запис Івана Івановича Устовойтова з Іваном Яковлевичем Трифановським / спр.1, арк. 15-18/, за 1815 рік - листування поміщиків Черкасових / спр.2,арк.20-22/.

Виконуюча обов"язки
провідного архівіста Н.В.Книш

10.02.94

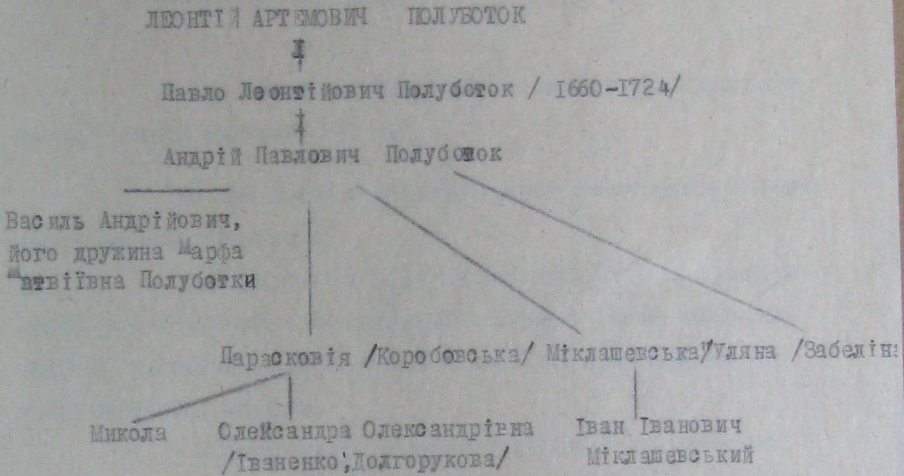
ЛЕОНТІЙ АРТЕМОВИЧ ПОЛУБОТОК
Павло Леонтійович Полуботок / 1660-1724/
Андрій Павлович Полубо
Василь Андрійович,
його дружина Марфа
Матвіївна Полуботки
Парасковія /Коробовська/
Міклашевська/Уляна /Забелін
Микола
Олександра Олександрівна
/Івзненко,Долгорукова/
Іван Іванович
Міклашевський

П Р Е Д И С Л О В И Е

Марфа Матвеевна ПОЛУБЕТКО - помещица Лебединского уезда/ вторая половина XУШ в./

Ее муж Василий Полуботко имел наследственное имение в деревне Василевке.

Род Полуботков древний казацкий.Один из представителей рода Полуботко Черниговский полковник Павел Полуботко получил имение село Василевку с конным заводом.Здесь же им была выстроена церковь.

В фонде Марфы Матвеевны ПОЛУБОТКО сохранились всего 2 единицы хранения.Поэтому не представляется возможным составить полную историческую справку о данном фондообразователе.

ИЗРАИЛЕВСКАЯ

декс	Наименование дел	Даты	К-во листов	Примечание
2	3	4	5	6
	Судебная переписка Бунчукового товарища Василия Полуботка с княгиней Долгоруковой и другими помещиками о проведении ревизии. Рядная запись помещика Пустовойта о приданном его дочери, выходящей замуж за Полуботка.	13 марта 1772г. 18 мая 1806 г.	81	
	Судебная переписка помещицы ПОЛУБОТКО о нарушении владения землей возле села Василевки.	24 сентября 1750 г. 1786г.	34	

В данной описи имеется 2/два/ дела.

Отредактировала ИЗРАИЛЕВСКАЯ

Перевірено 16.05.2002р.
гол. спеціаліст